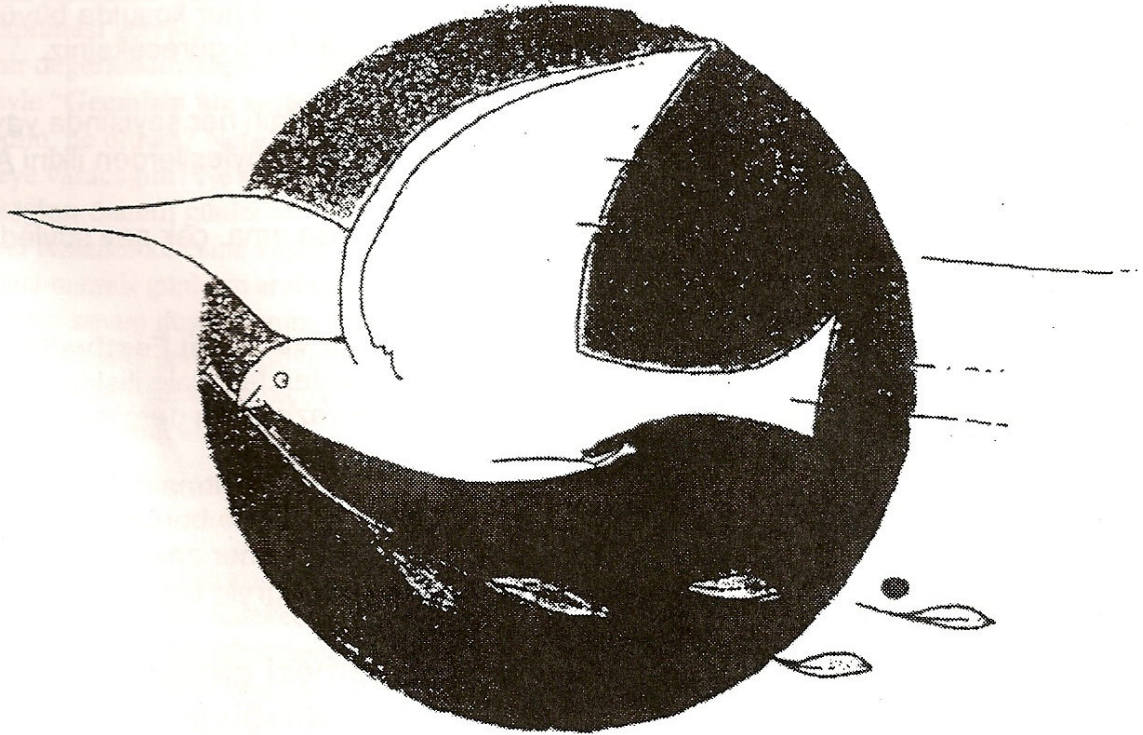

Yalnız Taş Duvar Olmaz

Dut Pekmezi

Tutlular Yardımlaşma Derneği / İsviçre
Aralık 99 Sayı 3

*Yeni Yılıınız, Yeni Yüzyılınız, Yeni Binyılınız Kutlu
Olsun.*

*Yeni yılların hepimize ve bütün insanlara sağlık,
mutluluk ve barış getirmesini dileriz.*

Haci AliTuran

Değerli Okuyucu,

Dut pekmezi'nin bu üçüncü sayısı. Henüz istenilen kalite ve zenginlikte olmasa da, bu yönde bir gelişmenin olduğunu dergimizi okuyunca hemen farkedeceksiniz.

Dergimizin bu sayısında yazarlarımız çoğaldı. Dördüncü sayımızda daha da çoğalacağını sanıyoruz. Yazılan konular da hem bize; Tut'a ve Tutluya ilişkin, hem de güncele ilişkin konular. Yani o konuda da bir gelişme ve iyileşme söz konusu.

Bu sayımızın kapak konusunu yaklaştığımız 2000 yılına ayırdık. Ayrıca bu konuda **Mehmet Karakuş'un** da bir yazısını okuyacaksınız.

Geçtiğimiz Kasım ayında düzenlediğimiz, **'Tutlular Eğlence Gecesi'**ne ilişkin değerlendirmelerinizi, **Mehmet Yılmaz'ın** ve **Mahmut Yoğurtcu'nun** bakış açılarıyla bir kıyaslama olanağı bulacaksınız.

Ülkemizin gündeminde haklı olarak genişçe bir yeri olan deprem konusundaki düşüncelerinizi de **Mustafa Yoğurtcu'nun** ve **Ali Avşar'ın** düşünceleriyle kıyaslaya-

caksınız.

Göçmenlik konusunu gündeme getiren **Rıdvan Filiz, Dut Pekmezi'nin misafir (İzmirli) yazarı.** Rıdvan Filiz'in yazısını okuyup, kendi göçmenlik yaşamınızla karşılaştırdığınız zaman göçmenliğin, hemen hemen her zaman ve her koşulda büyük benzerlikler gösterdiğini göreceksiniz.

Dut pekmezi'nin her sayısında yayımlamak istediğimiz söyleşilerden ilkinin Ali Gün doğdu'yla yaptık. Söyleşimiz kısa ama, çok şey söylediğini sanıyoruz.

Tut Kültür ve Sanat Festivali'ni unutmadık. O yüzden festivale ilişkin **Işıl Özgentürk'ün** yazısını da dergimize aldık.

Reklamları da unutmamak lazım. Dergimize **reklam** ve benzeri duyuruları vermek isteyenler her zaman Tutlular Yardımlaşma Derneği'yle ilişkiye geçebilirler.

Dut pekmezi gibi şirin ve sağlıklı olmanız dileğiyle...

Tutlular Yardımlaşma Derneği / Postfach 854 / Lochergut / 8004 Zürich

2000'li Yıllara Girerken...

Mehmet Karakuş

2000'li yıllara girmemize şunun şurasında bir-iki hafta gibi kısa bir zaman kaldı. Hem yeni bir yıla, hem yeni bir yüzyıla, hem de yeni bir binyıla gireceğiz; doğrusu önemli bir tarih!.. Hele bizler için; hem şimdiki, içinde yaşadığımız yüzyılı gördük - yaşadık, hem de önümüzdeki yüzyılı göreceğiz. Ne mutlu bize!

Kuşkusuz başka yıldönümleri gibi, başka önemli günler gibi bu yıldönümü de coşkuyla kutlanacak. Doğrusu değer de!..

Ama devletlerin, her türden büyüklü-küçüklü kurum ve kuruluşların, hatta ailelerin, tek tek insanların yaptıkları - aslında da harkesçe yapılması gereken- bir şey daha var: Geçmişin bir değerlendirmesini yapmak. Eskilerin deyimiyile "Geçmişin bir muhasebesini yapmak" Ne idim, ne oldum? Nereden nereye geldim? Nereye varacağım? Ne olacağım?

Böylesi önemli günler bir fırsat olmalıdır kendimizi terazinin kefesine koyup tartmak için. Böylesi önemli günlerin arefesinde şapkamızı önümüze koyup düşünmemiz, ve çeşitli sonuçlar çıkartmamız gerekir. Böylelikle kendi çapımızda, kendi gücümüz ölçüsünde, ulaşılabilmir amaçlar saptayabiliriz.

Unutmamak lazım ki, başarılı ve mutlu bir yaşam ancak bilerek hareket edildiği zaman olasıdır. Öğrenciden öğretmene, işçiden işverene, esnaftan memura, kısacası herkesin bir veya daha fazla amaçları olmalıdır. O amaçlara ulaşmak için çeşitli planları, araçları, yetenekleri ve bilgileri olmalıdır. Aksi halde, rüzgarın önündeki yapraklar gibi nereye sürüklenileceği belli olmaz. Argo bir dille söylemek gerekirse; **plan** sız-programsız yaşamak, ezberle yaşamaktır.

İyi düşünüldüğü zaman, yaşamın bir hesap-kitap işi olduğu görülecektir. Hiç uzaklara gitmemize gerek yoktur. Çevremize şöyle bir göz attığımız zaman, hesabını-kitabını bilenlerin mutlu ve huzurlu olduğunu, hesapsız-kitapsız hareket edenlerin ise yaşamın acı sillesini yediklerini göreceğiz.

Bu durum hem tek tek insanlar için ve hem de ülkeler-devletler için böyle değil mi?

Devletler, işverenler, mal-mülk sahipleri kendi hesaplarını zaten yaparlar.

Vay bizim başımıza! Biz bize bakalım...

Kuşkusuz herkesin içinde bulunduğu ortam, şartlar farklı farklı. Herkesin bilgi ve becerileri de farklı farklı.

Ama öyle de olsa bu önemli yıldönümü arefesinde kimi niyetlerimiz olmalı. Örneğin: "Yeni yılda bir dil öğreneceğim." Diye bir amacımız olabilir. Buna benzer, "Yeni yılda işimi değiştireceğim. Bir kursa gidip başka bir meslek edineceğim. Spora başlayacağım. Sigarayı bırakacağım. Kumarı bırakacağım. İçkiyi bırakacağım. Evi değiştireceğim. Bir bahçe kiralayıp, bahçecilik yapacağım. Beslenmeme dikkat edeceğim. Bilgisayar kullanmayı öğreneceğim. Kitap - gazete okuyacağım. Düzenli dişlerimi fırçalayacağım..." gibi daha bir çok niyetimiz ve amacımız olabilir. Ve bunları da gerçekleştirebiliriz. Yeter ki amaçlar gerçekçi, niyetler de sağlam olsun.

Yeni bir yıla girerken umutlarımızın, tasarımlarımızın, gönlümüzün bir köşesinde saklı tuttuğumuz özlüklerimizin gerçekleşmesinin başta bizim çabalarımızla gerçekleşeceğini unutmayalım. **Her şey gönlünüzce olsun.**

El Ele Omuz Omuz Mehmet Yılmaz

Dut Pekmezi'nin üst başlığında "Yalnız taş duvar olmaz!" diye bir atasözü var. Buna benzer bir de "Bir elin nesi var, iki elin sesi var!" şeklinde atasözümüz var.

Bunları söyleyenler ne güzel söylemiş! Elbette, ne tek bir taş ile duvar yapılır, ne de bir elden ses çıkar; bir elle alkış çalınmaz. Kısacası çokluk ve kalabalıklık güçlülüğün, kuvvetliliğin göstergelerindedir.

Geçenlerde yaptığımız gecemize değerli Tutluların ve dostlarının gösterdikleri ilgi bu güzel sözler kapsamında değerlendirilebilir. Hemşerilerimizin gecemize gösterdikleri ilgi örnek bir ilgiydi, teşekkür değer bir ilgiydi. Hele hele bir yardım derneğine yakışır bir şekilde herkesin canla başla çalışması ve herhangi bir tatsızlık yaşanmaksızın bir aile ortamında, yenilmesi - içilmesi ve eğlenilmesi oldukça sevindirici bir durumdur. Gecenin böylesi olumlu bir ortamda geçmesi, geceye katılanların olgun ve kaliteli insanlar olduğunun da bir göstergesi sayılmalıdır. Tabii gecemizin eksik yanları da oldu: Salonun dar olması gelen misafirlerimizin rahatça oturmalarına, gecenin sonuna kadar eğlenmelerine mani oldu.

Gecemizdeki müzik grubunun da eğlence gecesine uygun bir müzik yaptıklarını söylemek oldukça zor.

Mutfağın da dar ve kullanışsız olması verilen hizmeti zorlaştırdı. Ama ona rağmen döner, pilav, salata, hıtap, içli köfte ve çeşitli mezeler, tulumba tatlısı her türlü içeceklerle beraber hemşerilerimizin hizmetine sunuldu.

Kuşkusuz bütün bunlar başta da belirttiğim gibi birlik ve beraberlik neticesinde olabilen şeyler. Yani şu bir kere daha görülmüştür: Birlik olunca her şeyin üstesinden gelinir.

Gecemizde bir de diya gösterisi oldu ki, sorma gitsin!

Bazı hemşerilerimiz otuz yıl öncesine gidip - geldi, gidip - geldi; gözler nemlendi, yüzler hüznüldü.

Diya gösterisi derneğimizin, İsviçre'ye ilk gelen Tutlulara hediyesiydi bir bakıma.

Gecemize emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür ederiz.

Bir yandan eksiklerimizi gidermeli, bir yandan da "Birlikten kuvvet doğar" sözünde olduğu gibi el ele, omuz omuz vererek daha da güçlenmeliyiz.

Daha nice gecelerde buluşmak dileğiyle...

İki binli yılların herkese mutluluk ve barış getirmesini temenni ederim.

Tutlular Eğlence Gecesi

Mahmut Yoğurteu

Tutlular Yardımlaşma Derneği, 6 Kasım 1999 tarihinde Zürih'te muhteşem bir eğlence ve dayanışma gecesi düzenledi.

Tutluların eğlence gecesi gerek Tutlu, gerekse de Tutluları tanıyan dostlar tarafından büyük ilgi gördü. Geceye katılımın fazlalığından salon dar bile geldi. Oturacak masa sandalye eksikliği görüldü. Sayın Başkan Mehmet Karakuş ve bana her alanda yol gösteren, yardımcı olan, canımdan çok sevdiğim abim Mustafa Yoğurteu üç kez bodrumdan sandalye çıkartmak zorunda kaldılar. Kısacası geceye katılım oldukça fazlaydı. Bu da beni çok sevindirdi.

Tutluların eğlence gecesinde sazlar çalındı, türküler söylendi, halaylar çekildi, şiirler okundu. Hemşerilerimize çok ilginç gelen diya gösterisi yapıldı; duygulu anlar yaşandı. Küçük genç kardeşlerimizin yaptıkları müzik geceye renk kattı. Onları kutluyor ve güzel

gösterilerinin devamını bekliyorum.

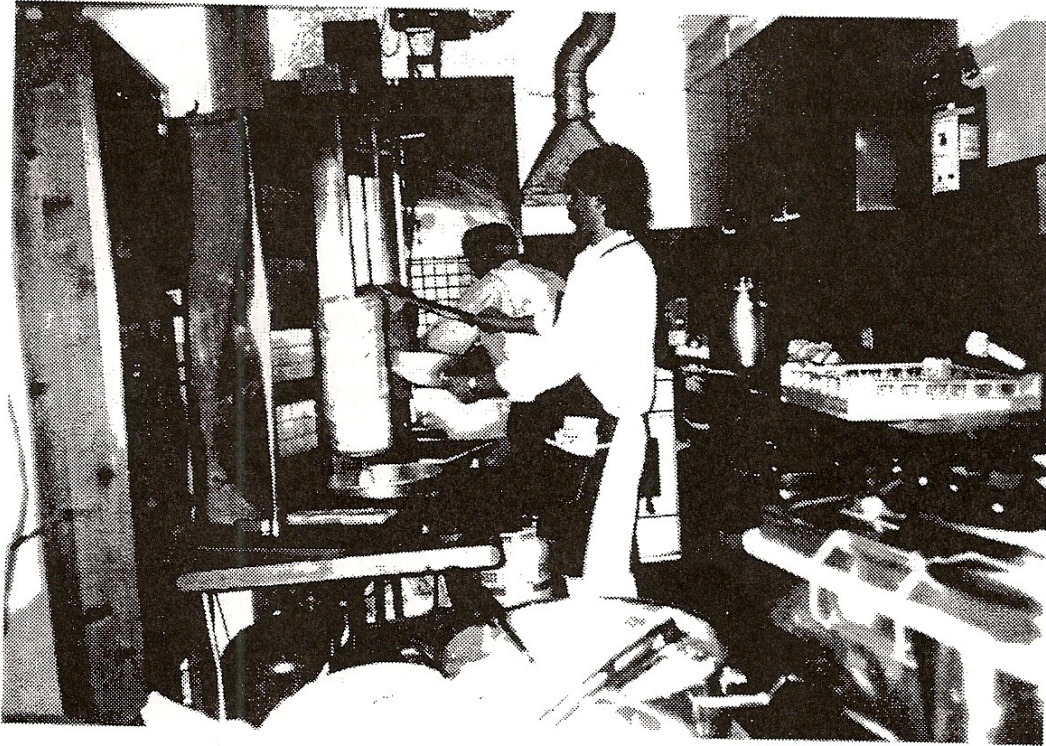
Tombala da büyük ilgi gördü. Ama, "Çok boş çıktı!" diyenler de oldu. Açık artırmayla satılan uçak biletini Faruk Aslantaş kazandı. Kendisine iyi uçuşlar dilerim.

Gecede ayrıca nefis döner kebab, bulgur pilavı, içli köfte, hitaplar, çeşitli mezeler yenildi, içkiler içildi.

Gecenin sonlarına doğru ne yiyecek, ne de içecek kaldı. Hele hitap!... Ama kendime söz verdim; gelecek gecede mutlaka ben de hitap yiyeceğim.

Geceye emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. İlçemize, halkımıza ve gelecek nesillere yararlı olabilmemiz için el ele vererek derneğimizi güçlendirelim; üye olalım.

Yeniden görüşmek dileğiyle mutlu ve sağlıklı kalın.

Göçmen

Rıdvan Filiz

Ülkelerinizi dolduran yorgun, yilgin, bastırılmış ve hür bir nefesin hasretini çeken yığınlarımızı bana gönderin. Savaşların vatansız bıraktığı karınlarımızı doyuramadığınız umutsuz insanlarımızı bana verin. Onların yollarını bulabilmeleri için meşalemi altın kapının yanına tutuyorum.

Gurbete gitmek Türk insanına yabancı olmayan bir olgu. Bizim insanımız yüzyıllardır çalışmak için İstanbul'a gidiyor. Ancak kitleler halinde yabancı diyarlara gitmek biz Türkler için 40-50 senelik bir mesele. Önce Almanya ile başlayan bu göç son elli senede tüm Avrupaya yayıldı.

Ama dünyada göç hareketleri 200 yıldan beri var. En çok göç edilen yer ise kuşkusuz Amerika. Ama hangimiz, bundan yüz sene önce insanların Amerikaya nasıl göç ettiklerini, hangi şartların onları buna zorladığını, o günlerde nasıl yolculuk yaptıklarını düşündük?

Geçen yüzyılın sonunda Avrupada süregelen savaşlar, yoksulluk özellikle İngiltere ve İrlanda da bir kaç yıl süreyle

halkın temel gıda maddesi olan patates ürününü yok eden hastalık, büyük göç dalgalarına sebep oldu.

O yıllarda Amerikada ki iç savaş sona ermisti sona ermesine ancak ülkeyi kalkındırarak olan insan gücü de yok olmuştu. Amerikanın acele olarak göçmenlere yani "iş gücüne" ihtiyacı vardı. "Amerikanın taşı toprağı altın" solganıyla göçmen aranmaya başlandı. İnsan tacirleri köy köy, kasaba kasaba dolaşarak göçmen aramaya başladılar. O yıllarda seyahat etmek, hele kıtalar arası seyahat etmek hiçte kolay değildi. Herşeyden önce pasaport, vize ve gemi bileti için para bulmak gerekiyordu. Çoğunlukla göçmenler bu parayı ancak evlerini ve tarlalarını satarak yada tüm tanıdıklarına borçlanarak biraraya getirebiliyorlardı. Para tamamlandıktan sonra bir çokları belkide hayatlarının ilk yolculuklarına çıkıyorlardı. Kimi trenle, kimi eşek sırtında hatta kimisi de yayan olarak en yakın limana doğru yola koyuluyorlardı. Limana gelindiğinde Amerikan vizesini almak, gerekli kağıtları tamamlamak, gemide yer ayarlamak haftalar bazen aylar sürüyordu. Bu arada tüm aileyi otel'de yada pansiyonda yatırmak, yedirip içirmek için eldeki son kuruşlar da harcanıyor bazen insanlar ceketlerini dahi satmak zorunda kalıyorlardı. Ancak çokluk memleketteki herşey zaten satılıp paraya çevrildiği için geri dönüş mümükün değildi. Tüm bu zorlukları aşılıp geminin kalkış günü geldiğinde insanların çoğu terden, kirden kokuşmaya başlıyorlardı.

Gemide üç mevki vardı. Birinci ve ikinci mevkilerde herşeye rağmen yolculuk dayanılır vaziyette idi. En çok yolcunun bulunduğu üçüncü mevkinin neresi olduğu pek de belli değildi. Geminin ambarından makine dairesine, basamak altlarından güvertenin görünmeyen yerlerine kadar her yer üçüncü mevki idi. Yıkama ve temizlik gibi temel ihtiyaçların karşılanmadığı geminin bu bölümünde seyahat eden yolculara

düşen tuvalet sayısı da ihtiyacı karşılamaktan hayli uzaktı. Zaten bu tuvaletlerde de sadece tuzlu deniz suyu vardı. Gemilerin ambarları sardalya konservesi gibi yan yana yatan insanların ter, ona karışan deniz tutmasından oluşan kusmuk ve tuvalet kokularıyla yaşanmaz oluyordu. Tüm bu nedenler bir araya geldiğinde, gemiye binerken kokuşan insanlar daha da kokuşuyor sağlıklı olanlar dahi bir hastalık kapıyorlardı. Genelde yolcuların yüzde onu gemide ölüyorlardı. Gemilerde 1500-2000 kişinin bululduğu göz önüne alınırsa bu hiçte küçük bir rakam değildi.

İki haftaya yakın süren bu yolculuk esnasında tek konu acaba bizi kabul edecekler mi idi. Herhangi bir hastalıktan dolayı kabul edilmeyip geri gönderilenler ile Amerikaya girip para kazanmaya başlamış olanların hikayeleri gün boyu konuşuluyordu.

Bu uzun ve yorucu yolculuktan sonra Amerikaya gelindiğinde göçmenlerin ilk gördükleri meşhur Hürriyet Abidesi idi. Bir çokları için bu bir kurtuluşu simgelemekteydi. Bu yorgun ve kirden, terden kokuşmuş insanların şimdi tek korkuları tüm aile fertlerinin sağlık muayenesinden geçebilmeleriydi. Göçmenlerin önce ruhsal bakımdan sağlam olup olmadıkları kontrol ediliyor, daha sonra da tifo, tifus, kolera, sarılık, trahoma gibi hastalıklara bakılıyordu. Tabii ki bütün bu kontroller sadece üçüncü mevki yolcularına yapılmaktaydı. İlk önce Amerikalı doktorlar New York limanının açığında karantinaya aldıkları gemide kontrollerini yapıyorlar. Şüpheli gördüklerinin sırtlarına tebeşirle hastalığını belirten bir işaret yapıp daha detaylı muayene için karaya çıkarıyorlardı. Gemide kalan ailenin diğer fertleri içinse bitmek bilmeyen saatler başlıyordu.

Eğer herhangi bir nedenle Amerikaya kabul edilmeyen kişi 12 yaşından küçük

ise anne veya babasıyla geri gönderiliyordu. Geri gönderilen kişi ailenin çocuklarından yada yaşlılarından biri olduğunda ya aile göz yaşları içinde bölünüyor, yada yine göz yaşları içinde, umutlar kırılmış olarak tüm aile evlerini barklarını satıp geldikleri memleketlerine geri dönüyorlardı. Bazen de umutları iyice kırılmış olanlar orada yaşamlarına son veriyorlardı.

Dünyanın hemen hemen tüm ülkelerin, den gelen göçmenlere bu kontroller sırasında sayısız tercumanlar yardımcı oluyorlardı. Yüzlerce dilin konuşulduğu bu işlemlerde bazı tercumanlar 15 dilde tercüme yapabiliyorlardı.

Bütün zorlukları aşmış, ailesi bölünmeden Manhattan adasına çıkanlara Amerika "*hoş geldiniz*" diyor. Belkide insanlar aylardır ilk defa gülümsüyor, omuzlarından kalkan büyük yükün hafifliğiyle New York'tan tüm Amerikaya dağılıyorlardı.

Bu büyük göçün sürdüğü 100 yıl içinde bu işlemlerden geçen 12 milyonun üzerinde göçmen Amerikada yeni bir hayata başladı. Çoğu doğup büyüdükleri memleketlerini bir daha hiç göremediler.

Göçmenlerin Amerika kıtasına ilk ayak bastıkları ve sayısız kontrolden geçtikleri diğer adı da "*gözyaşı adası*" olan Ellis adası bugün müze haline getirilmiş. Amerika'ya gelmek için kendilerinin ve ailelerinin hayatlarını tehlikeye atan, ülkenin kalkınmasının gerçek sahibi olan bu 12 milyonun üzerindeki göçmenin adı da, unutulmasınlar diye tek tek bir mermer duvarın üzerine kazınmış. Bugün atalarının izlerini sürenler bu duvarda dedelerinin isimlerini buluyorlar.

Acaba bizim torunlarımız da bizim isimlerimizi gelecekte, bir duvarda "*ülke kalkınmasının gerçek sahipleri*" diye kazınmış olarak bulabilecekler mi? Ne dersiniz?

Ombaşı Ali

Mehmet Karakuş

İsviçre'de yaşayan Tutluların çoğunun 'Ali Abi', kimisinin 'ortak', bazısının da 'imize' diye hitap ettiği Ali Gündoğdu'yu ve göçmenlik serüvenini biraz daha yakından tanımak için, biraz da alelacele konuştuk.

Alelacele konuştuk çünkü; kendisi özellikle son senelerde bir bakıyorsun İsviçre'de, bir bakyorsun Tut'ta; pek zamanı yok.

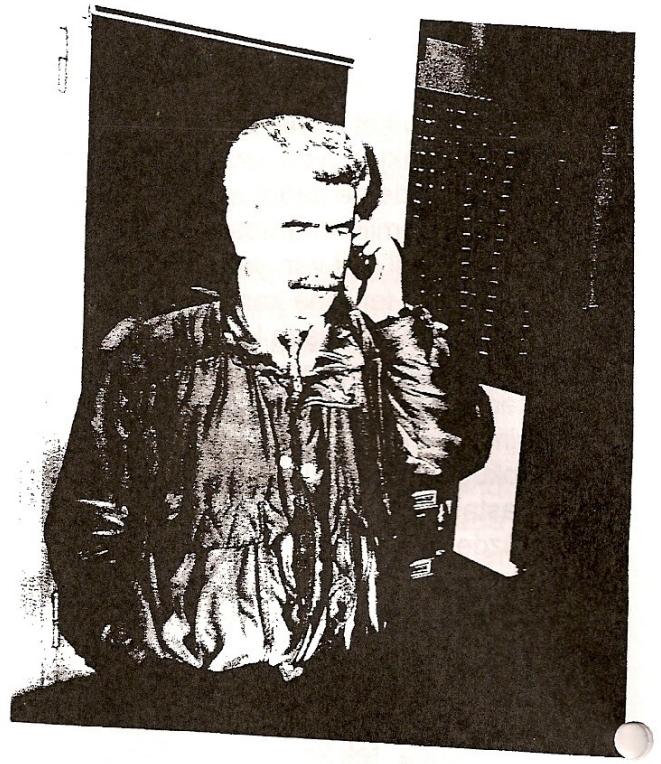
Yalnız bilenler bilir de, bilmeyenler için şu iki sözcüğü kısaca açıklamak gerek: Birincisi, Tutlu erkeklerin birbirlerine, özellikle de kendilerine yakın hissettiklerine 'arkadaş', 'dost', 'yoladaş, anlamlarına gelen ' ortak' diye seslenmeleri. İkincisi ise ' abi' anlamına gelen 'imize'sözü. Bir de aslında askeri bir rütbe olan 'onbasi' nin sivilleşerek 'ombası' olması var tabii.

İsterseniz Ali Gündoğdu, neden 'Ombaşı Ali' olmuş onu öğrenelim.

Babam nasıl olmuşsa askerde 'onbasi' olmuş. Halbuki okur - yazarlığı filan da yok. Kim bilir, belki göze görünür bir hareketi olmuştur.

Askerlik bittikten sonra da Tut'ta kahvehanede otururlarken, askerden gelen gençlere içlerinde onbaşı falan olan var mı, diye soranlar olmuş. O arada babamın onbaşı olduğu öylenince, babamın adı olmuş 'ombası'. Çocukları babamın adının 'mehmet' olduğunu bile bilmez; ombaşı beri, ombaşı öte !

Ben de 'Ombaşı'nın oğlu olduğumdan bana da 'Ombaşı Ali' derler.

Peki Ali Gündoğdu, İsviçre'ye gelmezden önce neyle uğraşmış, aile durumları nasılmış?

Babam davarcıydı. Dört erkek, üç kız kardeş, iki de anam ve babam dokuz kişiydik. Ekmeğimiz, geçimimiz davarların üstüneydi. Davarcılık hem zor mu zor ve hem de pis - bulaşık bir meslektir. O yüzden işi sevmez; babamla sürekli tartışırdım. Evlenir evlenmez de davarcılığı bıraktım. O zamanlar Tut'ta biçki - dikiş, demircilik ve marangozluk kursları vardı. Çoğu genç gibi ben de o kurslar dan birine, iki yıl marangozluk kursuna gittim. Tabii bu arada askerlik de geldi.

İsviçre'ye gelme işi askerlik bittikten sonra mı olmuş, nereden aklına gelmiş ?

Daha askerdeyken bu 'Yurtdışı' söylentisi vardı. Askerden döndükten sonra da yurtdışına çıkmaya kesin kararı verdim. Şiho Dayı'mın ve Halil Dayı'mın bulunduğu İsviçre'ye gitmek

istiyordum. Zaten başka köylüler de vardı İsviçre'ye gitmek isteyen. Gidecektim ama sürekli orda kalmak için değil; altmış - yetmiş bin lira gibi bir para kazandıktan sonra geri dönmekti hesap. Sağdan - soldan biraz para ayarladık, özellikle **Habip Oral ve Mehmet Oral** para yardımında bulundular. Onlara teşekkür borçluyum. Bunları yaz ! Ve bir pasaport aldım - geldim.

Geliş o geliş. Tarih : 02.02.1972
Üç Pembeğeli, Küçük Bayram Aslantas, Ahmet Dağ, bir de Büyük Bayram Aslantaş var yol arkadaşlarımda içinde. Ama büyük Bayram daha önce gelmiş, bizimle izinden dönüyordu.

İsviçre'nin hangi seherine gelmişler, yaşam nasıl başlamış ?

Zürich'e geldik. Tam dört ay işsiz - güçsüz dolaştık. Aç ve açıkta çok günlerim geçti. O zamanlar hayat zordu. Dil bilen, yol - yordam bilen azdı. "İşçi yapacağız" diye insanlar kandırılıyor, paraları bile alınıyordu; üç kağıtçı çöktü.

Sonra Aarau'ya bağlı Berikon diye bir yerde bir kasabın yanında iş buldum. Orda çalışıyor, yanlarında da kalıyordum. Çok zor günler geçirdim. Daha yirmi iki yaşındaydım. O kasabın yanında 'işçi' oldum. İşimi de sevdim. İlk zamanlar domuz eti kesmekten çekiniyordum, içimde tiksintiye benzer duygular oluşuyordu. Ama zamanla alıştım.

Belki de geçmişte davarcılıkla uğraşmam, kasaplığı sevmeme sebep olmuş olabilir.

1974 de Wohlen'de başka bir kasabın yanında iş buldum ve on bir yıl çalıştım. Sonra oradan da ayrılıp yedi yıl Migros'un et bölümünde çalıştım.

1992 de yaz tatilinden dönerken otobüsümüz kaza yaptı; yaralandım. O yüzden 1992 den beri çalışmıyorum; malûten emekliye ayrıldım.

'Dil' konusunu nasıl çözmüş, ailesini nasıl getirmiş, neler olmuş İsviçre'de ?

Dil konusu en zor konulardandı. Şimdi gelenler zorluk çekmiyorlar; her taraf Türkçe bilen insanlarla dolu. Bizler en küçük bir işimiz için bir Türkçe bilen arıyorduk. Kendi başımıza bir telefon bile edemiyorduk.

Zamanla duya duya kendi işimize yetecek kadar bir Almanca öğrendik. .. Doğru dürüst okula gitmedim. Üçüncü sınıfa geçtim ve okulu bıraktım. Çünkü davarımız vardı. Babam okumamı değil, çalışmamı istiyordu. Gerçi o zamanlar bütün babalar öyleydi. Şimdiki gibi, "Aman çocuğum okusun!" diyen hemen hemen hiç yoktu. Ben okumayı sonradan biraz geliştirdim. Bazan 'Okusaydım başka adam olurum' diye düşünürüm. Okuyan adamı ben çok severim, okumak isteyene de gücüm ölçüsünde yardım ederim.

Söz çok; bazı kimseler "hayatım roman" derler ya, benimki belki beş roman olur ! Wohlen'e yerleştikten sonra sırasıyla hanımı ve Ali ile Remzi'yi de getirdim. Ali uzun süren bir hastalık sonunda, yirmi bir yaşında vefat etti. Canan ile Çiğdem ise İsviçre'de doğdular.

İsviçre'ye geldiği zaman en çok neler dikkatini çekmiş ?

Başta temizlik, her yer pırıl pırıl. Düzen ve intizam var. Yollardaki sarı sarı çizgilerin yayalar için olduğunu sonraları öğrendim. Saygı ve sevgi var. Bizde ilk geçiş hakkı arabanın, sonra insanındır. Burada tam tersi. Devlet dairelerinde, hastahanelerde ayrı - kayrı yok.

Bir de çok çalışkanlar, çalışmanın usulünü biliyorlar. Zaman zaman 'Şu bizim insanlarımız buraya gelip çalışmayı öğrenseler ne iyi olur' diye halen düşünürüm.

Bu insanlara neden 'gavur' dendiğini de bir türlü anlayamadım. Nasıl bize 'Türk' deniyorsa bunlara da 'Alman' veya 'Fransız' denmeliydi. Esas gavurluk biz de gibime geliyor.

**"Keşke buraya gelmeseydim"
dediği olmuş mu ?**

Olmadı. Neden olsun ki ? Buraya gelmeseydim, asi - ekmeği demeyim ama, arabayı, telefonu, üstü - başı nereden bulacaktım. Elbette çalıştım, zor şartlarda çalıştım ama, başka yerde zor şartlarda çalışanlar da rahat yaşamıyor. Buranın insanlarına müteşekkirim.

İsviçre'de en çok özlediği ?

En çok köyümü özlüyorum. Mahallem, Evleri, insanlarını özlüyorum. Hatta 1984 de kesin dönüş yapmayı, orada kasap olarak hizmet vermeyi düşündüm olmadı. Ama en - sonu gideceğim yer köyüm, kesin dönmesem bile. Buradan vazgeçemem çünkü, çocuklarım burda. Tut'tan da vazgeçemem çünkü, köyüm ve köylülerim orda.

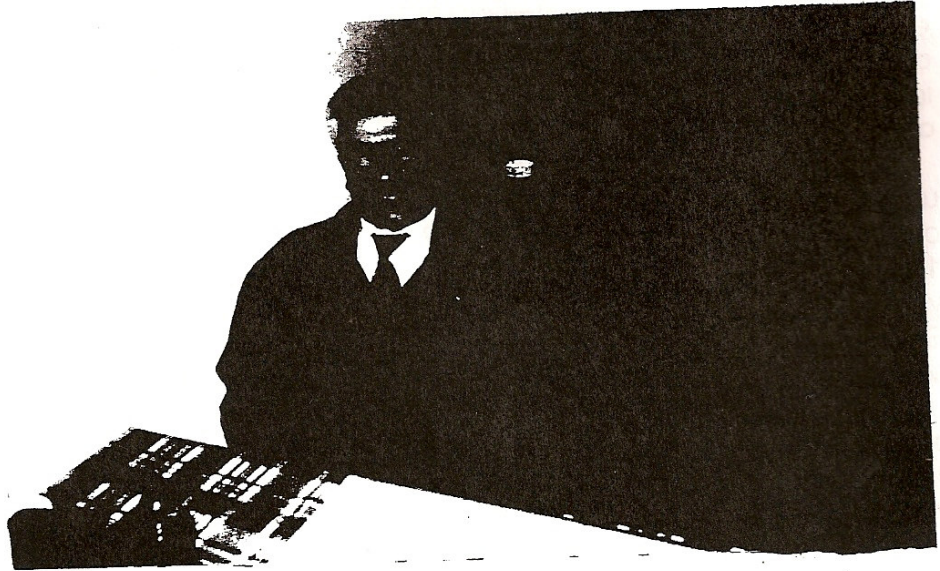
**Yurtdışı koşullarında çoğu
anne babanın, özellikle
babaların çocuklarıyla iyi ge-
çinemedikleri hatırlatıldığında ?**

Hayır; benim , çocuklarımla ilişkilerim çok iyi. Çünkü her şeyi açık - seçik konuşuruz. Gizli - saklı yok. Böyle olunca da ilişkiler neden kötü olsun Tabii bu önemli bir konu. Kız ve erkek ayrımı yapmam. Benim için herkes insandır. Büyük küçük, kadın erkek farketmez.

**Sıra İsviçre'de ki ve Tut'ta ki
Tutlulara söyleyeceği seylere
gelince ?**

Keşke İsviçre Türkiye'de olsaydı. Fabrikalar, işyerleri ve daha başka güzellikler de olsaydı, kahvehaneler, ellibir, altmışaltı olmasaydı. Böyle söyleyince memleketimi karaladığım sanılmasın. Memleketim iyi ve güzel ama, idare iyi değil.

Tutlulara söyleyeceğim ise, nerede olurlarsa olsunlar doğdukları, büyüdükleri yerleri unutmasınlar, sevsinler, kalkındırmaya çalışsınlar. Birlik ve dayanışma içinde olsunlar. Her şeyin başında eğitimin geldiğini bilsinler.

'Tut' ki Ölem !

Işıl Özgentürk

Cumhuriyet, 25.07.99

Yol bir türlü bitmek bilmiyor.

Gaziantep'ten yola çıktığımızda güneş usulca batıyordu, ilerledik o iyice battı. Gökyüzü önce kırmızıya kesti, sonra mavileşti ve nihayet muhteşem bir ay doğdu. Yıldızlar başımızın üstünde ve bize o kadar yakındı ki bir an onları elle tutabilirim duygusuna kapıldım ama avucumdan kaçıp gittiler.

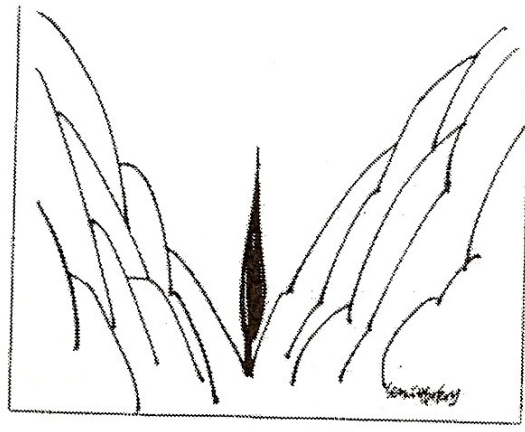
Neredeyim ben ve bütün bunlar nerede oluyor? Efendim gene sevdiğim bir diyarıdayım. Bütün mesafelerin ve anların birbirine karıştığı bir uzak diyarda, Adıyaman'da ve yıldızların bize göz kırptığı, oyun oynadığı **Tut ilçesinde**.

Geceleyn vardığımız Tut ilçesi, dağlar arasında kendi başına, kendini muhteşem bir biçimde yaşayan bir vaha. Bunun sabahleyin farkına varacağız. Şimdi gece ve Tutlular, çoluk - çocuk, kadın - erkek, yaşlı - genç ilçe meydanında toplanmış, küçücük ve alabildiğine sıcak sesli bir kadının (**Şükriye Tutkun**) söylediği türkülere eşlik ediyorlar. En çok da gençler.

Çünkü Tutlu gençler farklı, burada yüreklerini ısıtan, güveni, yaşam sevincini gelip oturtuveren bir etkinliğin başoyuncuları durumundalar. 1. Tut Kültür Sanat Festivali'nde en büyük yük onların üstünde. Misafirleri karşılayanlar onlar, sanatçılara, türkücülere eşlik eden onlar, gazetecilere bilgisayar bulan, yazı yazarların kahvelerini önlerine getiren onlar, en can alıcı soruları soranlar da onlar.

Sözün kısası dağlar arasındaki bu yemyeşil vahada gençler yapılan festivalin en çok kendilerini ilgilendirdiğinin farkındalar. Çünkü türküler onlar için söyleniyor. Onlar eşlik ediyor. Haberci **Coskun Aral** elinde kamerası burada onlar için var. Hep birlikte Tut'tan yola çıkıp Nemrut Dağı'nda, tanrıların konukseverliğine sığımp **Gürer Aykal**'ın yönettiği Antalya Devlet Senfoni Orkestrası'nın verdiği muhteşem konseri izleyecekler.

Hepsi Haberci'nin neden buralara uğramadığını soruyorlar, neden öyle geç saatlerde yayına girdiğini. Coskun Aral sadece "İsteyin bunu" diyor, "Televizyonlara bu isteğinizi iletin!" Tutlu gençler büyük bir

kararlılıkla isteklerini İstanbul'a, o karmakarışık ama çekici başkente iletmeye karar veriyorlar.

Festival nedeniyle Tut'ta sadece gençler değil, herkes ayakta. On bin nüfuslu Tut'ta yaklaşık yüz hane Avrupa'da yaşıyor ama şimdi tatil için Tut'talar. Evleri, arabaları Tutlu gençlerin emrinde. Gelip giden çok, arabaya, oteli olmayan Tut'ta evlere ihtiyaç var. Buyurup gelsinler, Tut'ta her evin kapısı açık. Herkes tanrı misafiri.

Kaymakamla belediye başkanı el ele vermişler. İkisi de Tut'taki festivalin yaşamasını istiyorlar. Biraz da öğünüyorlar. Çünkü Besni'ye bağlı Tut yakın zamanda ilçe olmuş ve sanki Besnililere bir mesaj gönderiyorlar. Bu nedenden ses düzeni olağanüstü, türküler, konuşmalar vadiyi aşıp öte taraftaki Besni'ye ulaşıyor.

Bütün bunlar nasıl olmuş? Tabii işi içinde inatçı birileri var. İstanbul'dan hemen hemen her gün telefonla konuştuğum **Nusret Demir** ve **Kadir Dursun** bu işe baş koymuşlar, iyi de olmuş. Festivalin pek çok sponsoru var, zaten bugünlerde nerede bir güzel iş, bir iyi iş varsa orada sponsorların varlığı hemen göze çarpıyor. Burada da öyle olmuş. Persil, Yavla, Pril, Halk Bankası, Epa, GTI, İsviçre Tutlular Derneği, festivalin sponsorları. Ama sanırım onlar da bu kadar kalabalık beklemiyorlardı. Benim geldiğim gece ilçe girişinde ki arabalar nedeniyle kırkbeş dakikalık yolu yürümek zorunda kaldık. Konserin yapıldığı lie meydana ve Tut öylesine doluydu.

Sonra mı ne oldu? Bundan ötesi salı gününe. Çünkü ben şimdi Nemrut Dağı'nda, güneş batımında, tanrı heykelleri yanbaşımında, klasik müzik dinlemeye gidiyorum. Yani rüya gibi bir şey, sizlerle paylaşmamak olmaz. Hem Nemrut Dağı'ndaki tanrılar da böyle buyuruyorlar.

Deprem

Mustafa Yoğurtcu

Yerkabuğunun altındaki erimiş kayaların hareket etmesiyle oluşan kırılmalar sonucu yaşadığımız titreşim ve sarsıntılara **deprem** diyoruz. Depremler bazan çok şiddetli, bazan da hissetmeyeceğimiz kadar hafif olabiliyor. Depremi şiddeti, **yerkabuğundaki kırığın (fay hattının)** yakınlığına ve uzaklığına göre değişiyor. Asıl şiddetli depremler, kırıkların (fay hattının) oluştuğu hatlarda görülür. Yerkabuğundaki bu hareketliliğin en büyük olduğu yerler depremin merkezi, hafif olduğu bölgeler ise dış merkezi sayılır.

Deprem bir doğa olayıdır. Hazırlıksız yakalandığı zamanlar büyük bir felakettir. Depremi ne zaman olacağını önceden bilmek henüz mümkün değildir. Deprem jeolojik bir olaydır. Jeoloji, yerbilim anlamında Yunanca'dan gelen bir sözcüktür. Yeryüzü katmanlarını, onların hareketlerini, mineralleri, gezegenimizin geçirdiği değişimleri inceleyen jeolojiyi meslek edinen bilim adamlarına da jeolog denir. Jeologların incelemeleri sonucu yeryüzündeki bir çok değişimi, kimi bölgelerin kara iken deniz, kimi bölgelerin de deniz iken kara olduğunu biliyoruz.

Yüzyılımızın en büyük depremi Türkiye'de oldu. Deprem, on binlerce ölü ve yaralıya, bir o kadar insanın da sakat ve kimsesiz kalmasına mal oldu. Milyonlarca insan evsiz kaldı. Ve bu insanlar her şeye muhtaçlar. Durum böyle, her şey apaçık gözler önünde kafamın bir türlü almadığı, bir türlü anlayamadığım şeyler de oluyor. Amacım kesinlikle politika yapmak değil. Ama bazı dinci, ya da dinci geçinen belediyelerin tutumlarını anlayamıyorum.

Bilmeyeniniz var mı? Bu belediyeler kimi kutsal günlerde, bayramlarda veya seçim zamanları hal ka bedava yiyecek-İçecek ve giysi dağıtırlar. Belediye araçlarını bedava çalıştırırlar. Kendi çıkarları uğruna devletin malını çar-çur ederler. Ama insanlar deprem dolayısıyla her türlü acıyı çektiği, her şeye muhtaç olduğu bir zamanda yerlerinden kımıldamazlar. Ne bedava ekmek, ne de bedava taşımacılık.

Depremi üstünden aylar geçti. Ama hala aç ve açıkta insanlarımız var. Onlara baş sağlığı ve sabır diliyorum.

Başta da belirttiğim gibi, depremin ne zaman olacağını önceden bilemiyoruz. Ama nerelerde olacağını biliyoruz. Öyleyse kimi önlemler alınmaz mı diye kendi kendimize sormamız gerekir diye düşünüyorum.

Deprem öncesi ve sonrası neler yapılmalıdır? Neler yapılırsa can ve mal kaybı en az olur? Halk, devlet ve devletin çeşitli kurumları tarafından, belediyeler tarafından aydınlatılmalı, çeşitli önlemler alınmalıdır. Ancak bu sayede deprem nedeniyle yaşadığımız acılar bir daha yaşanmayabilir. Ancak bu sayede olası bir depremde can ve mal kaybı en aza inebilir. Herkes şapkasını önüne koyup düşünmeli, zaman geçirmeden önlemler alınmalıdır. Çaresiz bekleyiş ve ihmalkarlık çok yararsız bir davranış biçimidir. Zira, depremin ne zaman olacağı belli olmaz.

Tut Kültür ve Sanat Festivali'ne katkısıyla örnek bir tavır sergileyen Tut Belediyesi, bu güzel tavrını deprem konusunda düzenleyeceği, halkı aydınlatıcı seminer ve konferanslarla devam ettirebilir kanaatindeyim.

“Zelzele”

Ali Avşar

Yer oynamasını yakın zamana kadar unutmuştuk. Şimdi aklımıza yeniden geldi ama, pahalıya mal oldu.

Sebebi ne olursa olsun! İster **detca!** sallasın, isterse de, dünyamızı boynuzunda durduran **sarı öküz** kafasını oynatsın!

Sonuçta **zelzeleyi** iyice öğrendik. Hatta kendimize ait bir fayımız bile varmış.

Yıllar önce, ülkemizin ayrıntılı bir deprem haritası bilim adamlarınca yapılmış. Buna göre ülkemizin birinci ve ikinci derecede, hem de aktif fayların bulunduğu bir deprem kuşağında olduğu biliniyor.

Bu aktif ve enerji yüklü fayların birbirlerini itmesi ve kırılmaları sonucu oluşan depremler başta Erzincan olmak üzere Adana, Dinar, Burdur, Malatya, Sürğü ve Çelikhan'da, yakın zamanda ise İstanbul dahil, Marmara Bölgesi'nde gösterdi kendisini. Sonuç oldukça ağır: 20000'den fazla ölü, Onbinlerce yaralı ve sakat, Milyonlarca evsiz ve kimsesiz...

Sonra Bolu ve Düzce depremleri... Resmi kaynaklara göre 1000 kadar ölü, 5000 kadar yaralı ve yine evsizler, kimsesizler, acılar...

Bütün bunlar, Konya'nın bir kesimi hariç, ülkemizin aktif deprem kuşağında olduğu, yıllardır bilindiği halde oluyor.

Depremle yatıp, depremle kalktığımızdan dolayı, geçenlerde elime geçen bir deprem haritasında bir kırmızı çizginin de Tut'tan geçtiğini görünce gözlerime inanmadım. Ancak biraz düşününce kimi anımsamalar, kimi sonuçlar çıkartmaya başladım.

Örneğin, Ağbel'in arka tarafına düşen ve **oynak** diye adlandırılan yerin, zamanında deprem dolayısıyla çökmüş olabileceğini düşündüm.

Biraz daha kafa yorunca Tut'ta depremlerin olduğunu anımsadım. Evet! Tut'tan gerçekten de bir fay geçiyordu.

Peki Tut ve Tutlu olası bir depreme ne kadar hazırlıklı? Hazırlıklı olmayı bir yana bırakalım; aceba böylesi bir tehlikenin farkında mı?

Tut'un zeminin sert olması bir avantaj olarak düşünülse bile, tehlikeyi önlemeye yetmez.

Tut geçmişte de depremlere maruz kalmış. Eski yerleşim yerlerinin ve örenlerin hepsi belirsiz.

Gara Çukur'dan Sürmen'den Enisdere'ye kadar bir belirsizlik var. Bu belirsizliğin sebebi geçmişte yaşanan depremler olamaz mı?

İşin bir başka yönü de, elimizde Tut'a ilişkin yazılı bir belgenin, bir tarihin olmaması, yani bilgilerimiz eksik.

Bir halk deyişi, “Herkes gidişen yerini kaşır” der. Bu felaketler olunca, benim aklıma da ilçemiz Tut geldi. Umarım Tut'tan geçen bu fay eski ve tembel bir faydır. Umarım körelmiştir. Ama eğer körelmemişse, hareket halindeyse vay halimize! O zaman, “Amooğ bu ney idi de, başımıza geldi!” diye ağlamanın, acııp-söylenmenin bir faydası olmayacaktır.

Önem!.. Önem!.. Önem!..

Evler deprem olasılığını göz önünde bulundurularak yapılmalı, halk bilgilendirilmeli.

Hem de şimdiden; depremden sonra değil. Yetkililer, yetkisizler, herkes bilgilennmeli, bilgilendirmeli.

Depremden sonra, onca can ve mal kaybından sonra harcanacak paralar önceden harcanmalı.

Depremden sonra kurulacak **Kriz Masaları** (ne demekse?) neden depremden önce kurulmasın? Bu daha akıllıca bir iş değil mi?

Depremsiz ve sağlıklı günler...

Yogurtcu İmbişi

Yogurtcu İmbişi
4830 Mümt

Yogurtcu İmbişi
Vor dem Benimarkt
Postfach 47
89665 Berikon

Postfach 47
89665 Berikon

Yogurtcu İmbişi

Mustafa Yogurtcu
Natal 079 405 02 94
Party-Service

ÖNCELİKLE SAYGI VE EN YENİLERİZMET...

ŞİMŞEK REISEN GmbH

MUSTAFA TÜFEKÇİ

TÜRK HAVA YOLLARI İLE HER GÜN
ZÜRİCH BASEL CENEVRE'DEN TÜRKİYE'NİN HER YERİNE
ZÜRİCH'TEN 365 GÜN DİREKT ANKARA VE İZMİR

TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ İLE VENEDİK BİRİNDİSİ'DEN TÜRKİYEYE
AIR ALFA İLE KIŞ DÖNEMİ ZÜRİCH - İSTANBUL - ZÜRİCH - ANTALYA
AIR ALFA İLE YAZ DÖNEMİ İSTANBUL - ANKARA - İZMİR - ANTALYA
DURMA YOK: YAZ REZERVASYONLARINA BASLADIK
SİZ HALA YERLERİNİZİ AYIRTMADINIZ MI?

TERCÜME İŞLEMLERİ + AHV İŞLEMLERİ + KREDİ İŞLEMLERİ YAPILIR

Her Türlü seyahatlerinizde güvenli, ucuz, garantili ve okeyli tüm uçak biletlerini ayrıcalıklı olarak bizden temin edebilirsiniz. Günün 24 saati hizmetinizdeyiz.

"HİZMETTE HUDUT YOKTUR."

Güvenli yolculuk, sorunsuz kredi ve tüm problemlerinizi için ÇEKİNMEYİN...ARAYIN

Sizlerin eseri ŞİMŞEK REISEN Eviniz gibi değil...EVİNİZDİR

"İYİ BİZİM İÇİN YETERİ KADAR İYİ DEĞİL,
GELİN MÜKEMMELİ BERABER YAKALIYALIM"

ŞİMŞEK REISEN GmbH
Mustafa Tüfekçi
Aarauerstrasse 85
4600 Olten

Büro 062 - 296 30 18
062 - 296 30 66
Fax 062 - 296 30 76
Nat. 079 - 302 95 98

Tut'un Yakın Siyasi Tarihinden...

Mehmet Karakuş

1954 sonbaharında resmen kasaba (nahiye) olan Tut'un ilk Belediye Başkanlığına Demokrat Parti'den "Gözel Ahmet" lakabıyla anılan Ahmet Aslantaş seçilir.

Ahmet Aslantaş'ın belediye başkanlığı uzun sürmez. 1955 ilkbaharında yapılan seçimleri dört oy farkla Cumhuriyet Halk Partisi adayı "Bekir Ahmet" lakabıyla bilinen Ahmet Öncebe kazanır.

Ahmet Öncebe'nin belediye başkanlığı 27 Mayıs 1960 devrimine kadar sürer.

27 Mayıs 1960 devrimiyle görevinden uzaklaştırılan Ahmet Öncebe'nin yerine o sırada Nahiye Müdürü olan Fuat Çağatay, hemen arkasından da yine Nahiye Müdürü olan Ali Niyazi Oyal, 1963 seçimlerine kadar Belediye Başkanlığına vekalet edeler.

1963 seçimlerini Cumhuriyet Halk Partisi adayı ve asıl mesleği öğretmenlik olan Mehmet Avşar kazanır. Mehmet Avşar'ın Belediye Başkanlığı iki devre üst üste 11.1973 seçimlerine kadar sürer.

11.1973 - 11.1977 arası uzun yıllar muhalefette kalan ve "Bekir Mıstık" lakabıyla bilinen Mustafa Öncebe, Adalet Partisi'nden Belediye Başkanlığı yapar.

11.1977 de yapılan seçimleri yeniden CHP adayı M. Avşar kazanır.

12 Eylül 1980 askeri darbesiyle bütün öteki seçilmiş yöneticiler gibi M. Avşar da görevden alınır.

Askeri darbe sırasında Assubay Başçavus olan Erol Bali bir ay, Adıyamanlı öğretmen Halit

Çelik iki ay, yine Adıyamanlı öğretmen Abdul Fettah Tanrıöver de 01.12.1981 tarihine kadar atamayla Belediye Başkanlığı yaparlar.

01.12.1981 - 25.03.1982 arası ise, belediye de zabıta memuru olarak çalışan Magmut Dağ, 25.03.1982 - 25.03.1983 arası Adıyaman'da sıtma savaş memurluğu yapan İbrahim Özgür 25.03.1983 - 01.02.1984 arası Tut esnafından Sıdk Solgun, 01.02.1984 - 03.04.1984 arası ise Tutlu öğretmenlerden Mehmet Ergen sırasıyla vekaleten Belediye Başkanlığı yaparlar.

12 Eylül 1980 askeri darbesiyle devam eden bu gel - gitler 04.04.1984 te yapılan seçimleri Anavatan Partisi adayı Sıdk Solgun'un kazanmasıyla son bulur. Sıdk Solgun'un Belediye Başkanlığı 27.03.1994 e kadar sürer.

Bu arada kırk yaşını dolduran Tut Kasabası resmen ilçe olur. (1994)

27.03.1994 te yapılan seçimleri Adıyaman'da Sağlık Ocağı'nda çalışan ve CHP'den aday gösterilen Mahmut Öncebe kazanır. M. Öncebe bir süre sonra CHP'den ayrılır ve bağımsız olarak görevinde kalır.

18.04.1999 da yapılan seçimlere Fazilet Partisi'nden katılan M. Öncebe seçimi kaybederken, CHP adayı öğretmen Mahmut Karakuş Belediye Başkanı seçilir.

Kaynak kisiler :

Kadir Acar, belediye muhasibi
Hacı Karakaplan, emekli belediye memuru